

УДК [016:929+021.61](477)
<https://doi.org/10.15407/ub.20.339>

*Наталя Павлівна ФІЛІПОВА,
кандидат наук із соціальних комунікацій,
науковий співробітник
Інституту біографічних досліджень НБУВ
(Київ, Україна)
<https://orcid.org/0000-0003-4896-5939>
e-mail: filippova.natalya@hotmail.com*

ФОРМУВАННЯ РЕПОЗИТАРІЮ ПЕРСОНАЛЬНИХ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОКАЖЧИКІВ У СКЛАДІ «УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО БІОГРАФІЧНОГО АРХІВУ»: БАЗОВІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТУ

У статті визначено базові засади розбудови репозитарію персональних бібліографічних покажчиків у складі «Українського національного біографічного архіву» (УНБА) як оптимальної форми репрезентації у відкритому доступі біобібліографічних даних, забезпечення інформаційних обмінів. Показано, що перевагою репозитарію, створюваного на базі УНБА порівняно з поданням біобібліографій у каталогах та фондах бібліотек, є можливість концентрованого представлення матеріалів у всіх найрізноманітніших форматах: як окремих видань, так і вміщених у різних джерелах — книжках, журналах, збірниках, а також на електронних ресурсах. Обґрунтовано доцільність використання для репозитарію програмної платформи Fedoga та проаналізовано її відповідність функціональним завданням створюваного репозитарію. Наголошено, що організація репозитарію створить умови для більш широкого залучення до формування «Українського національного біографічного архіву» вчених і спеціалістів наукових установ, бібліотек і закладів вищої освіти з усіх регіонів України та українського зарубіжжя. Зазначене є важливим для консолідації дослідницьких зусиль, започаткування на базі Інституту біографічних досліджень НБУВ діяльності всеукраїнської віртуальної біографічної дослідницької лабораторії. Водночас розгортання репозитарію персональних біобібліографічних покажчиків є важливим кроком, спрямованим на більш тісне входження до світового науково-інформаційного простору, міжнародної системи репозитаріїв. Тому воно зобов'язує упорядників електронного архіву до безумовного виконання правил, визначених міжнародним науково-інформаційним співтовариством, зокрема документами CoreTrustSeal як головного центру методичного забезпечення, унормування діяльності репозитаріїв та їх сертифікації.

Ключові слова: біобібліографія, консолідовані біобібліографічні ресурси, «Український національний біографічний архів», інформаційні обміни, репозитарій персональних бібліографічних покажчиків.

У процесі розбудови Інститутом біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (НБУВ) фундаментального наукового інформаційного проекту — електронного «Українського національного біографічного архіву» (УНБА) постала потреба впорядкувати й систематизувати його біобібліографічну складову частину. Уже нині масив персональних біографічних покажчиків у складі УНБА перевищує 3600 позицій. Вони приєднані до сторінок-персоналій діячів минулого, не мають самостійної пошукової системи, що утруднює їх використання як окремого важливого інформаційного ресурсу.

Зазначене обумовлює **актуальність** опрацювання теоретичних і прикладних (системотехнічних і організаційних) засад побудови на базі УНБА консолідованого електронного сховища — репозитарію українських персональних бібліографічних покажчиків. Це завдання ще два роки тому було визначене керівником проекту формування УНБА канд. іст. наук О. М. Яценком як одне з найбільш важливих у діяльності відділу формування біобібліографічних ресурсів Інституту біографічних досліджень [7].

Доцільність формування такого репозитарію саме в складі УНБА як його невід’ємної частини, а не орієнтація на використання дослідниками за допомогою пошукових систем загальних масивів бібліографічної інформації, нагромаджених у фондах бібліотек, окремих електронних бібліотеках, зокрема таких, як «Україніка» (НБУВ), «Культура України» (Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого) тощо, Національному репозитарії академічних текстів або інституційних репозитаріях (де персональна бібліографія видатних учених і освітян теж широко представлена), обумовлена кількома вагомими чинниками.

По-перше, це дасть змогу актуалізувати величезний масив інформації цільової історико-біографічної тематичної спрямованості, який розкриває здобутки і напрацювання вітчизняних діячів, створити можливості вільного оперування масивом концентрованих біобібліографічних даних, значно полегшуючи їх пошук та, відповідно, оптимізуючи умови доступу до них. Адже практика відображення біобібліографічної інформації в межах загальних електронних каталогів бібліотек призводить до низької релевантості пошуковим запитами користувачів біографічних і бібліографічних даних, які досить проблематично виокремити серед великої кількості інших відомостей. Ус-

кладноє пошукове завдання й те, що неможливо визначити серед видів документів у результатах пошуку власне персональні бібліографічні показники, що, з одного боку, цілком закономірно з огляду на недоцільність виокремлення в межах фільтру всіх існуючих форм репрезентації документованих відомостей, а з другого — створює для дослідників фактично нездоланну перешкоду на шляху до затребуваних видів документів. Крім того, перевагою репозитарію, створюваного на базі УНБА, є можливість представлення в ньому персональної бібліографії в усіх її найрізноманітніших форматах: як окремих видань, так і вміщеної в різних джерелах — книжках, журналах, збірниках, а також електронної, чого не в змозі досягти всі інші бібліографічні ресурси.

По-друге, розгортання репозитарію як сучасної форми інтеграції й обміну інформаційними ресурсами дасть можливість перейти до формування ресурсу персональної бібліографії бібліотек, наукових установ, окремих учених і спеціалістів — безпосередніх упорядників персональних бібліографічних показників. Цей крок є також важливим елементом реалізації, на перспективу, проекту більш високого рівня — розгортання віртуальної біографічної дослідницької лабораторії як форми інтеграції та кооперації зусиль представників усіх регіонів України й українського зарубіжжя у формуванні ресурсів національної біобібліографічної інформації.

По-третє, саме життя показало, що збирання біобібліографічних матеріалів про померлих діячів має поєднуватися нині з репрезентацією бібліографії сучасників — продовжувачів і дослідників справи попередніх поколінь. Щоб забезпечити повноту репрезентації національного наукового та культурного надбання, зв'язку минулих поколінь із сучасністю, потрібно змінити усталений підхід на парадигму представлення спадщини як представників минулих поколінь, так і сучасників у межах єдиного консолідованого інформаційного ресурсу. Це важливо, щоб показати безперервність вітчизняних наукових, освітніх, культурних традицій, розвиток наукових напрямів та шкіл, закладів освіти, досягнень попередників у працях представників нових поколінь дослідників.

Мета цієї статті — окреслити базові засади формування репозитарію персональних бібліографічних показників у складі УНБА як перспективної форми репрезентації відомостей біобібліографічного характеру. Дослідницькими *завданнями* є пошук оптимальних програмно-технічних рішень щодо його розбудови, аналіз їх відповідності специфіці й конкретним завданням формування репозитарію як складової частини УНБА і консолідованого ресурсу Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в цілому, а також можливостей інтегрування його в світовий інформаційний простір.

Загальні методологічні й практично-прикладні параметри розробки щодо проблем формування репозитарію персональної бібліографії у складі УНБА визначають насамперед напрацювання вчених Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: К. В. Лобузіню, науковий доробок якої охоплює широке коло питань цифровізації бібліотечної діяльності, зокрема формування порталу бібліотеки універсального характеру [5], О. В. Воскобойнікової-Гузевої [3], а також праці В. І. Попика [6], О. М. Яценка [7–8], О. Л. Верніка [1], Ю. В. Вернік [2], присвячені безпосередньо проблематиці розвитку ресурсів біографічної інформації.

Вітчизняна література з проблем розбудови репозитаріїв загалом є досить численною. Однак присвячені їм праці стосуються майже виключно досвіду створення інституційних репозитаріїв, у яких свої завдання і своя специфіка, тому вони мало чим можуть прислужитися для розуміння завдань з організації спеціальних біобібліографічних репозитаріїв. Доводиться констатувати: питання щодо формування репозитаріїв персональної бібліографічної інформації світовою і вітчизняною наукою спеціально не розроблялися. Доробок, присвячений організації та забезпеченню функціонування електронних сховищ даних, представлений здебільшого публікаціями широкого профілю. Проблеми, завдання та принципи відбору цифрової культурної спадщини для подальшого збереження ґрунтовно досліджено в працях В. В. Добровольської [4]. Окремі аспекти використання професійних репозитаріїв як найоптимальнішого варіанту обміну науковими даними було розкрито в спільній публікації Сари Маннгеймер, Емі Піенти, Дессіслави Кірілової, Колін Елман, Ембер Вутіч [9]. Цікавим також є досвід побудови сховища природознавчої і культурної спадщини для зберігання та розповсюдження знань, результатам дослідження якого присвячено колективну публікацію Сімони Армелі Мініканте, Джанкарло Бірелло, Марко Сіговіні, Тіціано Мінуццо, Анни Перін і Алессандро Черегато [10].

Для теми нашого дослідження більш конкретний інтерес становлять наукові розвідки Девіда Вілкокса, які аналізують можливості використання для розбудови репозитарію платформи Fedora, призначеної для забезпечення управління, збереження та доступу до цифрового контенту електронного сховища [11].

Наукова новизна нашої публікації полягає у зверненні до актуальної для розбудови вітчизняної системи біобібліографічної інформації проблематики, теоретичні, системотехнічні та методичні аспекти якої практично не були до цього часу предметом спеціального наукового розгляду.

Для розв'язання системотехнічних і організаційних проблем створення і функціонування репозитарію персональних бібліографічних

показчиків на базі УНБА першорядне значення має оптимальний вибір програмних продуктів, технологічної платформи, відповідної до його призначення, характеру контенту, обсягів інформації, специфіки адміністрування та інформаційних обмінів з користувачами. Вагоме значення має врахування функціональних параметрів взаємодії створеного репозитарію як з УНБА, так і з загальним консолідованим ресурсом НБУВ, можливостей підтримки різних форматів метаданих.

У бібліотеках, наукових установах, закладах освіти України для організації репозитаріїв різного характеру й призначення застосовується нині кілька програмних продуктів, кожен із яких має певні функціональні відмінності, дає особливі можливості. Найбільш поширеними є системи Dspace та EPrints. Різні за характером організації доступу, рівнями адміністрування, вони обидві мають повний спектр функціональності для створення репозитаріїв. Проте ці системи, особливо Dspace, яку використовують бібліотеки більшості вітчизняних закладів вищої освіти, уже певною мірою застаріли, за своїм характером більше відповідають локальним потребам інституційних репозитаріїв, які забезпечують інформаційні наукові та освітні потреби викладачів і студентів. Потреби забезпечення наукового пошуку, збереження і використання наукових даних у наш час потребують використання більш нових програмних продуктів.

Аналіз низки суттєвих характеристик, переваг і недоліків різноманітних технологічних платформ-конкурентів, на яких розбудовуються в сучасному світі сховища електронної інформації, привернув нашу увагу до можливості використання для організації репозитарію персональних бібліографічних показників УНБА платформи Fedora, розробленої спільнотою Проекту Fedora як безкоштовний програмний продукт із відкритим кодом.

За висновками Девіда Вілкокса (Канада), який спеціально аналізував характеристики платформи Fedora як технологічної основи розбудови репозитаріїв, цей програмний продукт повною мірою відповідає основним прийнятим в інформаційно-бібліотечному співтоваристві для формування сучасних інформаційних ресурсів принципам FAIR (findable, accessible, interoperable, and re-usable), що мають забезпечення доступності даних для пошуку, відкритості доступу до них, функціональної сумісності даних та можливості їх багатократного використання [11]. На основі платформи Fedora можна створити гнучку, розширювану структуру електронного сховища даних із відкритим кодом для управління, збереження та забезпечення доступу до інформації. До того ж вільне поширення Fedora не передбачає додаткових фінансових витрат від потенційного розподільника майбутнього репозитарію.

Досвід використання Fedora різноманітними організаціями по всьому світу, включно з бібліотеками (зокрема, Королівською бібліотекою Данії), музеями, архівами і державними установами, загальна кількість яких досягає понад 400 [11], цілком може бути імplementований у межах вітчизняної біобібліографічної діяльності з організації збирання, зберігання, забезпечення збереженості та надання доступу до біографічних і бібліографічних відомостей про окремі постаті вітчизняної освіти, науки й культури. Одним із яскравих прикладів тематичного репозитарію, що нині успішно функціонує на платформі Fedora, є Archivio di Studi Adriatici (ASA) — відкрите електронне сховище Інституту морських наук (ISMAR-CNR) у Венеції, у якому зберігаються природничі колекції, книжкова спадщина, документи й карти Інституту. Оцифровані документи колекцій установи та супровідні метадані, зібрані з використанням форматів Dublin Core та Simple Darwin Core, розміщуються на веб-сайті на основі репозитарію Fedora та фреймворку Islandora [10].

Серед передумов вибору Fedora як платформи для формування репозитарію даних можна визначити низку причин, адже гнучкість системи Fedora здатна задовольнити різноманітні варіанти використання та вимоги. Саме ця гнучкість — здатність платформи забезпечувати роботу як локальних сховищ даних, так і комплексних репозитаріїв, у які вони неминуче трансформуються в процесі свого функціонування, — і привертає до неї увагу більшості установ.

Не менш важливим є те, що Fedora імplementує систему загальноприйнятих веб-стандартів для надання своїх послуг. Це полегшує інтегративність платформи з іншими програмами та службами для обміну даними. Платформа забезпечує можливість передавати комбіновані дані й модульну архітектуру, засновану на зручному програмному інтерфейсі (APIs), та простоту інтеграції із сучасними додатками. До того ж Fedora дедалі більше зосереджується на управлінні науковими даними. Усе це, на нашу думку, робить її оптимальною платформою для побудови репозитарію персональної біобібліографії з підтримкою принципів даних FAIR. Окрім того, Fedora має потужну підтримку стійких ідентифікаторів: карбує HTTP-ідентифікатори URI для кожного ресурсу, дає змогу асоціювати будь-яку кількість додаткових ідентифікаторів із ресурсами як властивостей RDF (Resource Description Framework, тобто моделі опису ресурсів). Fedora також підтримує розширені метадані в будь-якій схемі, що можуть бути індексовані та розповсюджені за допомогою різноманітних протоколів та служб [11].

Отже, Fedora як гнучка, розширювана архітектура репозитарію цифрових об'єктів — це програмне забезпечення для електронних

сховищ даних із відкритим кодом, що забезпечує зберігання, збереженість та доступ до цифрового контенту. Для реалізації принципів даних FAIR на практиці Fedora передбачає набір функцій, що відповідають підтримуваним інфраструктурою платформи критеріям. Означені критерії покликані сприяти задоволенню потреб наукового співтовариства в управлінні даними шляхом гарантування їх доступності для пошуку, відкритості доступу, функціональної сумісності та можливості багатократного використання даних, що повною мірою відповідає перспективним функціональним завданням сховища біобібліографічних відомостей «Українського національного біографічного архіву».

Розгортання роботи з формування репозитарію персональних бібліографічних покажчиків на базі УНБА передбачає розв'язання цілої низки організаційних, технологічних, а також правових проблем.

Найперше, йдеться про інституціалізацію такого репозитарію, визначення його типології і статусу. Усталена нині у світі класифікація електронних архівів відповідно до їх типологічних характеристик, представлена в OpenDOAR (глобальному каталозі репозитаріїв відкритого доступу), окрім інституційних репозитаріїв, що найбільше висвітлені в публікаціях різних дослідників, виокремлює також репозитарії тематичні (або предметні), об'єднані, урядові та невизначеного типу¹. На нашу думку, за призначенням, усіма типологічними ознаками запропонований репозитарій персональних бібліографічних покажчиків варто розглядати як спеціалізований тематичний (предметний) репозитарій бібліотеки, з огляду на його перспективне функціонування з метою репрезентації біобібліографічних видань.

Організація Інститутом біографічних досліджень НБУВ репозитарію біобібліографічних матеріалів УНБА як електронного архіву з відкритим доступом, тобто залучення його до національного та міжнародного простору науково-інформаційних обмінів, передбачає забезпечення функціонування ресурсу на рівні загальноновизнаних у світі принципів відкритості та академічної доброчесності, додержання права інтелектуальної власності й стандартизованих техніко-технологічних вимог.

У дослідженнях проблем щодо практики функціонування репозитаріїв звертається увага на потребу першочергового розв'язання таких проблем: 1) отримання інформованої згоди від учасників обміну даними щодо їх використання в наукових і освітніх цілях; 2) забезпечення обміну даними з дотриманням етичних і правових норм

---

¹ OpenDOAR Statistics. URL: http://v2.sherpa.ac.uk/view/repository_visualisations/1.html. Last Accessed 02/07/2020.

та 3) обмін даними, що не можуть бути знеособленими. Водночас дослідники зазначають, що у функціонуванні репозитаріїв є також перманентні проблеми якісного обміну даними, на який впливають великі масиви даних, авторське право та суміжні права, ризик деконтекстуалізації. Нині немає універсальних і простих рішень для цих викликів, утім, конфіденційність і етика залишаються пріоритетними принципами обміну даними в сучасному науковому інформаційно-комунікаційному середовищі [9].

Розв'язуючи техніко-технологічні питання, спеціалісти, зокрема В. В. Добровольська, звертають увагу на потребу забезпечувати довготривале збереження репозиторіями цифрової інформації для майбутніх поколінь, що передбачає, зокрема, систематичну перспективну роботу: перманентну зміну форматів файлів і стандартів метаданих; зміну програмних платформ; перебудову цифрових колекцій за новими стандартами [4].

Для визначення властивостей майбутнього репозитарію персональних бібліографічних показників важливо також враховувати міжнародні вимоги, які висуваються до окремих репозитаріїв і відповідність яким засвідчується за результатами сертифікації електронних сховищ даних, що нині здійснюється організацією CoreTrustSeal². Вона пропонує будь-якому зацікавленому репозитарію даних сертифікацію базового рівня, в основу якої покладено каталог і процедури Основних вимог до надійних репозитаріїв даних DSA–WDS (DSA–WDS Core Trustworthy Data Repositories Requirements). Цей універсальний каталог вимог відображає основні характеристики надійних сховищ даних і є результатом співпраці Світової системи даних Міжнародної наукової ради (The World Data System of the International Science Council (WDS)) та Знаку якості даних (Data Seal of Approval (DSA)) під егідою Альянсу науково-дослідних даних, який об'єднав відповідні сертифікати репозитаріїв даних — WDS і DSA³.

Вступ до Вимог до надійних репозитаріїв даних CoreTrustSeal 2020–2022 зазначає, що сертифікація навіть на базовому рівні вже передбачає значні переваги для репозитарію та його розпорядника. Вона засвідчує надійність і стабільність сховища електронних даних, дає змогу забезпечити прозорість і належну якість його функціонування, що досягається за допомогою дотримання існуючих стандартів. Серед зовнішніх переваг базової сертифікації зазначається підвищення рівня

---

² CoreTrustSeal. URL: <https://www.coretrustseal.org/>. Last Accessed 02/07/2020.

³ CoreTrustSeal Trustworthy Data Repositories Requirements: Extended Guidance 2020–2022 (November 20, 2019). URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.3638211>. Last Accessed 02/07/2020.

довіри до репозитарія, зростання його авторитетності та репрезентативності в соціокомунікаційному середовищі. Зрештою, сертифікація базового рівня виконує роль своєрідної сходинки для процедури проходження сертифікації вищого рівня в майбутньому ⁴.

Одним із основних документів, що регламентують вимоги CoreTrustSeal, є Глосарій до Вимог до надійних репозитаріїв даних CoreTrustSeal 2020–2022. Цей документ подає концентроване визначення основних понять, що використовуються у Вимогах до надійних репозитаріїв. Саме поняття «репозитарій» Глосарій визначає як організацію, що зберігає, здійснює управління та надає доступ до багатьох видів цифрових матеріалів у різноманітних форматах. У Глосарії репрезентовано трактування термінів: інформація про права доступу; оцінка; архів; автентичність; користувач; курація; дані; база даних; набір даних; співтовариство; цифровий об'єкт; цифрове збереження; домен, або предметний репозитарій; внесення даних; цілісність; інституційний репозитарій; база знань; довгостроковість; довгострокове збереження; міграція; національна система репозитаріїв, включно з урядовою; відкрита архівна інформаційна система (англ. — Open Archival Information System (OAIS)); формати, яким надається перевага; виробник; інформація про походження; репозитарій публікацій; довідкова модель; репозитарій; репозитарій дослідницьких проектів; повторне використання; управління; план правонаступництва ⁵.

Процес сертифікації репозитаріїв наукових даних у світі лише починає по-справжньому розгортатися, але за ним — серйозні перспективи утвердження позицій наукових установ, бібліотек та закладів вищої освіти у світовому науково-інформаційному просторі. Відповідно до наведених на офіційному веб-сайті CoreTrustSeal статистичних відомостей, станом на початок липня 2020 року сертифікати надійності отримали 158 репозитаріїв. Серед вітчизняних репозитаріїв даних лише два сховища мають сертифікати WDS: Світового центру даних з геоінформатики та сталого розвитку Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» й Відділ космічних інформаційних технологій і систем Інституту космічних досліджень НАН України та Державного космічного агенства України, що становить лише 1 % від загальної кількості сертифікованих сховищ даних ⁶.

⁴ Introduction to the CoreTrustSeal Trustworthy Data Repositories Requirements 2020–2022. URL: <https://zenodo.org/record/3638211#.Xv2Nd237Spo>. Last Accessed 02/07/2020.

⁵ CoreTrustSeal Trustworthy Data Repositories Requirements: Glossary 2020–2022. URL: <https://zenodo.org/record/3632563#.Xv2uZG37Spo>. Last Accessed 02/07/2020.

⁶ Core Certified Repositories. URL: <https://www.coretrustseal.org/why-certification/certified-repositories/>. Last Accessed 02/07/2020.

Висновки. Започаткування репозитарію персональних бібліографічних покажчиків як важливої складової частини створюваного Інститутом біографічних досліджень НБУВ фундаментального науково-інформаційного ресурсу «Український національний біографічний архів», а водночас як автономного електронного архіву біобібліографії діячів української науки, освіти і культури, є важливим завданням, яке набуло нині першочергового значення. Розбудова репозитарію дасть змогу широко представити у вільному доступі біобібліографічні дані про науковий і творчий доробок співвітчизників. Водночас вона створить умови для широкого залучення до формування біобібліографічного архіву вчених і спеціалістів різних наукових установ, бібліотек і закладів вищої освіти з усіх регіонів України та українського зарубіжжя. У більш широкому плані започаткування репозитарію стане важливим кроком до продовження формування «Українського національного біографічного архіву» на засадах корпоративного проекту на основі об'єднання творчих зусиль навколо всеукраїнської віртуальної біографічної дослідницької лабораторії.

На наш погляд, формування репозитарію персональних бібліографічних покажчиків на базі платформи Fedora відповідатиме загальноприйнятим світовим стандартам обміну науковими даними. Гнучкість і розподілена підтримка в поєднанні з інтегративністю платформи з іншими програмами та службами обміну даними здатні сприяти створенню оптимального комунікаційного каналу для обміну біографічними й бібліографічними відомостями. Відповідність принципам даних FAIR також забезпечить доступність даних для пошуку, відкритість доступу до них, функціональну сумісність даних та можливість їх багаторазового використання в дослідницькій та освітній діяльності.

Водночас варто зважати на те, що розгортання репозитарію персональних біобібліографічних покажчиків є важливим кроком, спрямованим на більш тісне входження до світового науково-інформаційного простору, міжнародної системи репозитаріїв, яка набуває в наш час все більшого значення для організації обмінів науковою інформацією. У цьому розумінні такий крок є дуже відповідальним для Інституту біографічних досліджень НБУВ. Започаткування репозитарію як архіву вільного доступу передбачає в реаліях сьогодення безумовне й чітке виконання всіх правил, визначених міжнародним науково-інформаційним співтовариством, зокрема документами CoreTrustSeal як головного центру методичного забезпечення, унормування діяльності репозитаріїв та їх сертифікації. Тому всі практичні кроки з розгортання репозитарію мають неухильно орієнтуватися на відповідність

високим вимогам, визначеним для отримання в перспективі сертифіката CoreTrustSeal, що засвідчує надійність сховища біобібліографічних даних на світовому рівні.

1. Вернік О. Л. Системотехнічне забезпечення організації інтегрованої системи ресурсів біографічної інформації «Українського національного біографічного архіву» / О. Л. Вернік // Вітчизняні ресурси біографічної та біобібліографічної інформації: проблеми формування й використання / В. І. Попик (кер. проекту). – Київ, 2016. – С. 171–189.
2. Вернік Ю. В. Укладання Українського біографічного словника: науково-комунікативний аспект / Ю. В. Вернік // Українська біографістика = Biographistica Ukrainica. – Київ, 2018. – Вип. 16. – С. 252–264. <https://doi.org/10.15407/ub.16.252>
3. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Біобібліографічна діяльність у стратегії розвитку провідних бібліотек України: аналіз ресурсів відкритого доступу / О. В. Воскобойнікова-Гузєва // Українська біографістика = Biographistica Ukrainica. – Київ, 2012. – Вип. 9. – С. 197–214.
4. Добровольська В. Збереження цифрової культурної спадщини: основні проблеми, завдання, принципи відбору / Вікторія Добровольська // Social and Human Sciences. – 2019. – Вип. 3 (23). – Режим доступу: https://sp-sciences.io.ua/s2663927/dobrovolska_viktoriia_2019_.preservation_of_the_digital_cultural_heritage_basic_problems_tasks_principles_of_selection_social_and_human_sciences_polish-ukrainian_scientific_journal_03_23 – Назва з екрана.
5. Лобузїна К. В. Цифрове обличчя наукової бібліотеки: столітній рубіж академічних традицій та інновацій / К. В. Лобузїна // Бібліотечний вісник. – 2018. – № 3. – С. 12–17. <https://doi.org/10.15407/bv2018.03.012>
6. Попик В. Ресурси довідкової біографічної інформації: історичний досвід формування, сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : монографія / Володимир Попик ; [відп. ред. Л. А. Дубровіна] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2013. – 518, [4] с.
7. Яценко О. М. Місце і роль біобібліографічної діяльності в стратегії розвитку сучасних бібліотек / О. М. Яценко // Українська біографістика = Biographistica Ukrainica. – Київ, 2018. – Вип. 16. – С. 225–237. <https://doi.org/10.15407/ub.16.225>
8. Яценко О. М. Представлення біобібліографічного матеріалу на персональних сторінках «Українського національного біографічного архіву»: принципи побудови розділів, особливості організації, джерела наповнення / О. М. Яценко // Українська біографістика = Biographistica Ukrainica. – 2016. – Вип. 13. – С. 250–268. <https://doi.org/10.15407/ub.13.250>
9. Mannheimer S. Qualitative Data Sharing: Data Repositories and Academic Libraries as Key Partners in Addressing Challenges / S. Mannheimer, A. Pienta, D. Kirilova, C. Elman, A. Wutich // American Behavioral Scientist. – 2019. – Vol. 63, Is. 5. – P. 643–664. <https://doi.org/10.1177/0002764218784991>

10. Minicante S. A. Building a Natural and Cultural Heritage Repository for the Storage and Dissemination of Knowledge: The *Algarium Veneticum* and the *Archivio di Studi Adriatici* Case Study / S. A. Minicante, G. Birello, M. Sigovini, A. Perin, A. Ceregato // Journal of Library Metadata. – 2017. – Vol. 17, Is. 2. – P. 111–125. <https://doi.org/10.1080/19386389.2017.1355165>
11. Wilcox D. Supporting FAIR Data Principles with Fedora / David Wilcox // LIBER Quarterly. – 2018. – Vol. 28, Is. 1. – P. 1–8. <http://doi.org/10.18352/lq.10247>

REFERENCES

1. Vernik, O. L. (2016). Systemotekhnichne zabezpechennia orhanizatsii intehrovanoi systemy resursiv biohrafichnoi informatsii “Ukrainskoho natsionalnoho biohrafichnoho arkhivu” [System engineering support for the organization of the integrated system of resources of biographical information of the “Ukrainian National Biographical Archive”]. In V. I. Popyk (Ed.). *Vitchyzniani resursy biohrafichnoi ta biobibliohrafichnoi informatsii: problemy formuvannia y vykorystannia* [Domestic resources of biographical and bibliographic information: problems of formation and use] (pp. 171-189). Kyiv, Ukraine. [In Ukrainian].
2. Vernik, Yu. V. (2018). Ukladannia Ukrainskoho biohrafichnoho slovnyka: naukovo-komunikatyvnyi aspekt [Composition of the Ukrainian biographical dictionary: a scientific and communicative aspect]. *Ukrainska Biohrafistyka = Biographistica Ukrainica*, 16, 252-264. <https://doi.org/10.15407/ub.16.252> [In Ukrainian].
3. Voskoboinikova-Huzieva, O. V. (2012). Biobibliohrafichna diialnist u stratehii rozvytku providnykh bibliotek Ukrainy: analiz resursiv vidkrytoho dostupu [Biobibliographic activity in the strategy of leading Ukrainian libraries development: analysis of publicly available resources]. *Ukrainska Biohrafistyka = Biographistica Ukrainica*, 9, 197-214. [In Ukrainian].
4. Dobrovolska, V. (2019). Zberezhennia tsyfrovoi kulturnoi spadshchyny: osnovni problemy, zavdannia, pryntsypy vidboru [Preservation of the digital cultural heritage: basic problems, tasks, principles of selection]. *Social and Human Sciences*, 3 (23). Retrieved from https://sp-sciences.io.ua/s2663927/dobrovolska_viktoriya_2019_.preservation_of_the_digital_cultural_heritage_basic_problems_tasks_principles_of_selection_social_and_human_sciences.p_olish-ukrainian_scientific_journal_03_23_ [In Ukrainian].
5. Lobuzina, K. V. (2018). Tsyfrove oblychchia naukovoï biblioteky: stolitnii rubizh akademichnykh tradytsii ta innovatsii [The digital face of the scientific library: a century-old boundary of academic traditions and innovations]. *Bibliotechnyi Visnyk*, 3, 12-17. <https://doi.org/10.15407/bv2018.03.012> [In Ukrainian].
6. Popyk, V. I. (2013). *Resursy dovidkovoï biohrafichnoi informatsii: istorychnyi dosvid formuvannia, suchasnyi stan, problemy ta perspektyvy rozvytku* [Resources of references biographical information, historical experience of formation, current status, problems and prospects]. Kyiv, Ukraine. [In Ukrainian].

7. Yatsenko, O. M. (2018). Mistse i rol biobibliografichnoi diialnosti v stratehii rozvytku suchasnykh bibliotek [Place and role of biobibliographic activities withing the strategy of contemporary libraries development]. *Ukrainska Biohrafistyka = Biographistica Ukrainica*, 16, 225-237. <https://doi.org/10.15407/ub.16.225> [In Ukrainian].
8. Yatsenko, O. M. (2016). Predstavlennia biobibliografichnoho materialu na personalnykh storinkakh “Ukrainskoho natsionalnoho biohrafichnoho arkhivu”: pryntsypy pobudovy rozdiliv, osoblyvosti orhanizatsii, dzhherela napovnennia [Presentation of bibliographical material on the personal pages of “Ukrainian national biographical archive”: principles of partition, especially the organization, sources of content]. *Ukrainska Biohrafistyka = Biographistica Ukrainica*, 13, 250-268. <https://doi.org/10.15407/ub.13.250> [In Ukrainian].
9. Mannheimer, S., Pienta, A., Kirilova, D., Elman, C., & Wutich, A. (2019). Qualitative Data Sharing: Data Repositories and Academic Libraries as Key Partners in Addressing Challenges. *American Behavioral Scientist*, 63(5), 643-664. <https://doi.org/10.1177/0002764218784991> [In English].
10. Minicante, S. A., Birello, G., Sigovini, M., Perin, A., & Ceregato, A. (2017). Building a Natural and Cultural Heritage Repository for the Storage and Dissemination of Knowledge: The *Algarium Veneticum* and the *Archivio di Studi Adriatici* Case Study. *Journal of Library Metadata*, 17(2), 111-125. <https://doi.org/10.1080/19386389.2017.1355165> [In English].
11. Wilcox, D. (2018). Supporting FAIR Data Principles with Fedora. *LIBER Quarterly*, 28(1), 1-8. <http://doi.org/10.18352/lq.10247> [In English].

Стаття надійшла 16.09.2020 р.

Natalia FILIPPOVA, Candidate of Social Communications, Research Associate, Institute of Biographical Research, VNU (Kyiv, Ukraine).

Formation of the Repository of personal bibliographical indexes as a part of the Ukrainian National Biographical Archive: Definition of the basic principles of project implementation.

The article defines the basic principles of creating a repository of personal bibliographical indexes in the structure of the “Ukrainian National Biographical Archive” (UNBA) as the optimal form of representation of biobibliographical data in the open access, providing information exchanges. It is shown that the advantage of the repository created on the basis of UNBA in comparison with the presentation of biobibliographies in catalogs and library collections is the possibility of concentrated presentation of materials in all various formats: both individual editions and placed in different sources – books, magazines, collections and electronical resources. The feasibility of using the Fedora software platform for the repository is substantiated and its compliance with the functional tasks of the created repository is analyzed. It was emphasized that the organization of the repository will create conditions for wider involvement in the formation of the “Ukrainian National Biographical Archive” of scientists and specialists of scientific institutions, libraries and higher education institutions from all regions of

Ukraine and abroad. Mentioned above is important for the consolidation of research efforts, the establishment of the functioning of the all-Ukrainian virtual biographical research laboratory on the basis of the Institute of Biographical Research of the V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine. At the same time, the deployment of a repository of personal biobibliographical indexes is an important step towards a closer entry into the world scientific and information space, the international system of repositories. Therefore, it obliges the creators of the electronic archive to unconditionally comply with the rules set by the international scientific and information community, in particular the CoreTrustSeal documents as the main center of methodological support, regulation of repositories activities and their certification.

Key words: biobibliography, consolidated biobibliographical resources, “Ukrainian National Biographical Archive”, information exchanges, repository of personal bibliographical indexes.